

YTTRANDE

2017-02-06 Ärendenr:  
NV-00604-17

Mark- och miljööverdomstolen  
svea.avd6@dom.se

**Yttrande i mål M 10623-16 angående strandskyddsdispens för hästhagar med staket på fastigheten Nödinge 11:13 i Marks kommun**

Mark- och miljööverdomstolen har förelagt Naturvårdsverket att yttra sig över aktbilaga 1, 3 och 11 samt mark- och miljödomstolens dom. Yttrandet ska särskilt avse frågan om den aktuella hästverksamheten kan ses som en jordbruksverksamhet vid tillämpning av 7 kap. 16 § 1 miljöbalken. Naturvårdsverket avgränsar yttrandet till att enbart avse den frågeställningen.

**Bakgrund**

Plan- och byggnadsnämnden i Marks kommun beviljade strandskyddsdispens för hästhagar på fastigheten Nödinge 11:13 i Marks kommun. Länsstyrelsen beslutade efter prövning att upphäva beslutet. Robert Bergh Travstall AB och Vojlocken AB överklagade beslutet till mark- och miljödomstolen som avslog överklagandet. Mark- och miljööverdomstolen har sedan meddelat prövningstillstånd. Robert Bergh Travstall AB och Vojlocken AB har till stöd för sitt överklagande i första hand gjort gällande att de aktuella rast- och beteshagarna behövs för jordbruket, att de för sin funktion måste finnas inom strandskyddsområdet och att de därmed är undantagna från bestämmelserna om strandskydd.

**Naturvårdsverkets ställningstagande**

Naturvårdsverket anser inte att den aktuella hästverksamheten är att bedöma som en jordbruksverksamhet vid tillämpningen av 7 kap. 16 § 1 miljöbalken.

## Utveckling av Naturvårdsverkets ställningstagande

### *Allmänt*

Enligt 7 kap. 16 § 1 miljöbalken gäller förbuden i 15 § inte byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som inte avser att tillgodose bostadsändamål, om de behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln och de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet. Av förarbetena framgår att anläggningen eller åtgärden omedelbart ska vara avsedd för och behövlig för näringen samt behöva ligga inom strandskyddsområde. Som jordbruk är att anse även trädgårdsskötsel bedriven i näringsverksamhet. Däremot anses t.ex. inte mejerier eller slakterier vara jordbruk (prop. 1997/98:45 del 2 sida 88).

Utmärkande för jordbruksverksamhet och övriga areella näringar är enligt Naturvårdsverkets mening att de utgår från marken eller vattnet som resurs och dess produktionsförmåga. Odling av spannmål och uppfödning av nötkreatur är exempel på verksamheter som traditionellt sett betraktas som jordbruksverksamhet. Vad som anses ingå i begreppet jordbruk kan dock förändras med tiden och i många fall bedrivs idag annan verksamhet som komplement till traditionell jordbruksverksamhet. För att avgöra om det i ett enskilt fall är fråga om jordbruksverksamhet måste enligt Naturvårdsverkets mening en helhetsbedömning göras där det bland annat tas hänsyn till verksamhetens karaktär samt hur och i vilken omfattning nyttjandet av marken sker. Hästhållning kan i vissa fall vara att anse som en del av jordbruksverksamhet. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan det inte heller uteslutas att hästhållning i anslutning till travverksamhet skulle kunna betraktas som jordbruksverksamhet. Travträningsverksamhet som sådan kan dock inte anses vara jordbruksverksamhet.

### *Den aktuella hästverksamheten*

Den aktuella hästhållningen skiljer sig i många avseenden från djurhållning i form av exempelvis nötkreatur som hålls på bete eftersom nyttjandet av marken i det fallet utgör ett led i en vidare produktion och förädling i form av livsmedel. Utifrån de handlingar som Naturvårdsverket har fått del av tycks hästhållningen i detta fall vara direkt föranledd av den travträningsverksamhet som bedrivs på fastigheten. Vidare framstår det som att de aktuella rast- och beteshagarna i första hand är föranledda av djurskyddslagstiftningens krav på att hästar ska ges möjlighet till utevistelse. Förutom tillhandahållande av visst bete i de aktuella hagarna finns inga uppgifter om att det på gården produceras foder till hästarna eller att det är fråga om något egentligt brukande av marken på annat sätt. Mot denna bakgrund anser Naturvårdsverket att hästhållningen i detta fall inte kan

betraktas som jordbruksverksamhet i den mening som får anses åsyftad med undantagsbestämmelsen i 7 kap. 16 § 1 miljöbalken. Därmed kan inte heller de aktuella hagarna anses vara sådana anläggningar som behövs för jordbruket.

---

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschefen EvaLinda Sederholm.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit miljöjuristen Lisa Forsberg och handläggaren Yvonne Lundell, den sistnämnda föredragande.

För Naturvårdsverket

EvaLinda Sederholm

Yvonne Lundell